

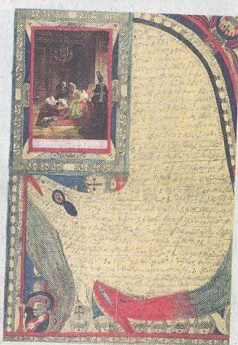
Jedním slovem krása – i když tak trochu šílená

Tvorbu jednoho z nejzajímavějších představitelů směru art brut, který strávil léta na psychiatrii, ukazuje výstava **Adolf Wölfli/Stvořitel Universa**. Nemá chybu

Pražský dům U Kamenného zvonu obsadil životní outsider, schizofrenik, příležitostný sexuální násilník, ale především originální výtvarník a jeden z nejvýznamnějších představitelů směru art brut (umění v surovém stavu) Adolf Wölfli. Výstava děl muže, jenž strávil většinu svého života v psychiatrické léčebně, je prostě skvělá. Pod názvem Adolf Wölfli/ Stvořitel Universa představuje stovku jeho děl a komplexně mapuje všechna umělcova tvůrčí období.

Vesmír a smuteční pochod

Daří se to i přesto, že Wölfliho celoživotní dílo, které sám autor pojmenoval Obří Stvoření Svatého Adolfa, sestává z více než dvaceti pěti tisíc stran textů, hudebních partitur a číselných záznamů, šestnácti stovek kreseb a zhruba stejného počtu koláží. Wölfli přitom zemřel na rakovinu v roce 1930 v pouhých šedesáti šesti letech.

Koláž U kolébky Bedřicha Velikého, rok 1917. 2 x foto: GHMP

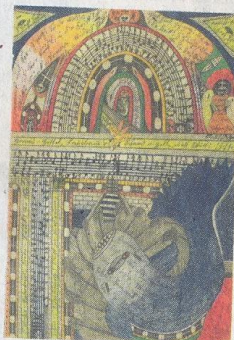
Tvorbu ukazuje expozice chronologicky podle jednotlivých tematických okruhů. Zahajuje ji kapitola s názvem Od kolébky ke hrobu, kde Wölfli přetvořil své nešťastné dětství plné tvrdé práce a putování po pěstounských rodinách v úžasné cestovatelské dobrodružství

chlapce Ády. K vidění jsou také jeho Zeměpisné a počtářské sešity, v nichž systematicky vytváří celý vesmír. Výstavu zakončuje soubor kreseb a koláží s názvem Smuteční pochod, který autor tvořil dva roky před smrtí.

Tvorba jako terapie

Wölfliho dílo fascinuje soustředěností hraničící s posedlostí. Paralelní svět, jež si vytvořil a do kterého utíkal od svých tisíivých psychických stavů, vytvářel až s otrockou precizností. „Čas se zastavil, svět zatajil dech. Osamělá postava chrličí dílo za dílem odhaluje mýtus o bezmoci ve věku civilizace, o chtíčem a hrůzou nabitě neschopnosti uvolnění.“ Tak charakterizuje Wölfliho tvorbu švýcarský kunsthistorik Harald Szeemann.

Umělcovy velkolepé ornamentální kresby ukrývají čísla, nápisy a symboly prozrazující, že kreslení je pro něj životní nutností. Tvoří proto, že musí, nikoli proto, že

Kresba Obchod s poživatinami - krmení ryb, rok 1911.

chce. Forma pro něj není důležitá a z toho důvodu jsou jeho kresby tak působivé. Drobné ornamenty ukrývají noty nebo složité výpočty – například kolik peněz by potřeboval, aby si mohl koupit celý svět. Důležitým motivem je také ptáček, jenž je pro něj sym-

bolem ochrany a zároveň sexu. „Člověk by se z toho jistě zcvoknul, kdyby už cvok nebyl,“ okomentoval sám autor svou potřebu tvořit. Citované lékařské zprávy také odhalují, že právě díky kreslení se zpočátku násilnický Wölfli zklidnil.

Příznivý dojem z výstavy podpoří i podařená instalace, která návštěvníka nezahluje. Je systematická, přehledná a nápaditě pracuje i s výtvarnickými texty.

Výstava nechává Adolfa Wölfliho mluvit sama za sebe, bez sebestředných výstřelků. A i když do jeho vesmíru se zřejmě nepodaří proniknout vůbec nikomu, za pokus to rozhodně stojí.

Zuzana Drtilová
redaktorka
MF DNES

Recenze: výstava

90 %